

Közösségszerelő Műhely

A szombathelyi közösségszervezés BA szak jó gyakorlata

Mit tehet egy oktató, ha a közösségszervezés szakos hallgatókkal együtt hirtelen az online térben találja magát? Vajon hogyan formálnak közösséget ezek a hallgatók, ha csak a képernyő és az online eszközök állnak rendelkezésükre? Ezekre a kérdésekre kereste a választ az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem PPK szombathelyi projektje, a Közösségszerelő Műhely, amely az elmúlt négy félév során közel húsz programot valósított meg.

A program kezdetben a hallgatók és oktatóik összekapcsolódását segítette a pandémiás időszak alatt, azonban mára kapcsolódási pontokat talált az egyetem falain túl is. A rendezvények nem csupán hasznos időöltést biztosítottak, hanem pedagógiai célokat is szolgáltak. A folyamatot követő kutatások és mérések arra engednek következtetni, hogy a Közösségszerelő Műhely programsorozat szervezési és megvalósítási feladatai több területen is fejlesztették a hallgatók kompetenciáit.

A koronavírus-világjárvány miatt elrendelt távolléti oktatás során világszerte érzékelhetővé vált, hogy az egyetemi hallgatók nehezen élték meg korábbi társas,

személyes kapcsolataik eltűnését, a kapcsolattartás a digitális térben enyhítette, de nem pótolta ezt a hiányérzetet. A figyelem többnyire csak a hallgatók tájékoztatására, a kurzusok átalakítására, az órartartásra és a vizsgáztatásra összpontosult, kevesebb alkotó energia és lehetőség maradt az egyetemi közösségi programokra (sport, rekreáció) és a kötelezőn túli kapcsol-

atok ápolására. A tanterven kívüli tevékenységek a járványhelyzet hozta változások következtében eltűnni látszottak. Ez súlyos veszteség volt, hiszen a távolléti oktatás időszaka olyan pszichés helyzetet eredményezett, ahol hallgató és oktató egyaránt hiányként és stresszfaktorként élte meg a kapcsolódási lehetőségek órákra és feladatokra korlátozódását.

Az ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézete 2017 óta oktatja a közösségszervezés BA szakos hallgatókat, a kis létszámú évfolyamok „családias” közelségbe hozzák a résztvevőket, de olyan élmény, mely szerint „mi egy közösség vagyunk”, mindaddig még nem vált valóra. Az első „*covid-félév*” online tanítási tapasztalattól kiindulva, a hiányosságokra válaszul jutott eszembe egy olyan kezdeményezés, melynek a Közösségszervező Műhely nevet adtam.

A programsorozat 2020 őszén indult, pár hét jelenléti oktatás után újra távolléti oktatásra átálló egyetemi körülmények között, jelenleg pedig a negyedik félévénél tart. Tartalmában és kivitelezésében máig is kísérletező jelleggel bír, újszerűsége erősebben hatott a felsőoktatásban is bevezetett távolléti oktatás időszaka alatt, amikor a MS Teams alkalmazás használatával, illetve más digitális platformok és eszközök bevonásával valósítottuk meg a közösségi programokat. Az első és a második félévben a szak hallgatói és oktatói számára készültek a programok, megteremtve a kapcsolódás lehetőségét a távolléti időszakban. A harmadik félévben jelenléti oktatás volt, így a programok is kiléptek a digitális térből, sőt Szombat-

helyről is, csatlakoztunk az olyan egyetemi rendezvényekhez, mint a Kutatók Éjszakája, illetve a Soproni Egyetemmel közös estét tartottunk, ahol a két egyetem hallgatói csoportjainak együttműködésében született meg a rendezvény. 2022 tavaszi félévében a Közösségszervező Műhely már a szombathelyi kulturális térbe lép ki és az Agora Savaria – Szombathelyi Kulturális Központtal együttműködésben valósulnak meg a programok.

A tevékenység minden félévben egy általam tartott kurzushoz csatlakozik („*Közösségek működési mechanizmusai*”, illetve a „*Kommunikáció elmélete és gyakorlata I-II.*”),

annak gyakorlati feladatait tölti ki. Oktatóként a folyamatot segítem, de a cél a közös döntéshozatal és kötelezettségvállalás erősítése, a munkafolyamatok valós helyzetben történő gyakorlása.

Az első tapasztalatok nagyon bátorítóak voltak, az akkor másodéves hallgatók az online félév során egy digitális szakestet és három oktatói-kutatói élménybeszámolót terveztek, és végül annyira bevonódtak a Közösségszervező Műhely munkálataiba, hogy öt esemény valósult meg, mert még a vizsgaidőszakban is igényelték – az immár spontán – találkozást. A következő online félévben egy másik évfolyam, az elsőéves hallgatók vették át a projekt megvalósításának feladatait. Ők két kerekasztal-beszélgetést és egy játékos szakestet szerveztek az egyetemi szabályok betartásával. Minden félévben a digitális oktatás egyetemen elérhető eszközei és felületei jelentették az alapot (MS Teams, Canvas), emellé becsatolva olyan, a weben elérhető játékokat és felületeket, melyek alkalmasak voltak egy digitális közösség megteremtésére és megmozgatására.

A hallgatók számára a projektmunka újszerűnek és összetettnek bizonyult, és minden félévben hasonlóan zajlott. A hallgatók a félév

elején rögzítik az eseményeket és időpontokat, felosztják maguk között a tipikus munkafeladatokat: meghívók írása és küldése, plakátok készítése, GDPR-nyilatkozatok készítése, programelemek részleteinek kidolgozása, közreműködők felkérése, program levezetése, moderatori, illetve játékmesteri feladatok, cikkírás, fotók készítése stb. A tervezés közös munkával zajlott, mindenki abban a részfeladatban teljesedett ki, amiben erősnek érezte magát, de látta és beleszólahatott mások feladataiba. A turbulens interakciók, a javaslatok, módosító ötletek és mérlegelések egy korábban szokatlan helyzetet teremtettek, mindenki felelős volt valamiért, de az egészért is. A döntéseket közösen hozták, de a javaslatokat nem hatalmi szóval, hanem szakmai érveléssel lehetett elfogadtatni. Arra fókuszáltam, hogy a Közösségszerelő Műhely legyen egy olyan hely, ahol a hallgatók nyitott és támogató oktatási légkörben próbálhatják ki ötleteiket, olyan határokat léphetnek át és olyan újításokat próbálhatnak ki, melyre a munkahelyeken nem, vagy csak korlátozottan lenne lehetőségük.

Az ELTE PPK PPI keretében létrehozott Közösségszerelő Műhelyhez kapcsolt, 2021 májusában lezajlott kérdőíves kutatás és adatfeldolgozás célja az volt, hogy felmérje és leírja a hallgatók szakmai kompetenciáinak változását. Kiinduló állapotként az egyéni munka túlsúlya mellett a szombathelyi közösségszervezés BA szakos I. és II. évfolyamos hallgatók jelentős bizalomdeficittel rendelkeznek, mind önmaguk, mind társaik irányában. A Közösségszerelő Műhely programsorozat szervezési és megvalósítási feladatai azonban több területen is fejlesztették a hallgatók kompetenciáit. Az eredmények azt mutatják, hogy a projekt keretében végzett team-munka, bizalom a társak iránt, szaktársak iránti elkötelezettség, felelősségvállalás,

stressztűrés és a kreativitás, precizitás növelésére tűnik alkalmasnak. A kritikai gondolkodást az egyetemi szabályok áttekintése és a beszélgetések moderatori szerepköre erősíti. A kreativitást a logikusan várható grafikai és játékos jellegű feladatok mellett a folyamattervezés, valamint a cikkek írása erősítheti. A szakma iránti elköteleződés belépéskor gyenge, a hallgatók jobbra a képzés során szembesülnek a pályaelemekkel. Jó hír, hogy a programsorozatot szervező évfolyamok megkérdezésével rendelkezésre álló hosszabb szöveges reflexiók alapján megerősítést nyert, hogy a pedagógus-diák kapcsolat a partneri viszony irányába tolódott el. A csapatmunka során az egymásért és a közös tevékenységért vállalt felelősség, a minőség iránti érzékenység, a részletekre kiterjedő

elemző látásmód mind olyan tulajdonságok voltak, melynek erősödése már egy félévnyi munka során is megmutatkozott. A közösségszervezés BA szak fejlődése szempontjából a kezdeményezés eredménye, hogy már egy félév után a hallgatók 70%-a a szakma iránti elkötelezettség növekedéséről számolt be.

A hallgatók ilyen vagy ehhez hasonló módon, tanterven túli tevékenységekkel történő sokszínű fejlesztése a közművelődési szakma utánpótlás-képzése során a gyakorlati szakmafejlesztés területén hasznosulhat.

DR. VELICS GABRIELLA szociológus, újságíró. Doktori fokozatát 2010-ben a Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola Kommunikáció Doktori programjában szerezte. Jelenleg az ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézetének docense Szombathelyen; kommunikáció és szociológia kurzusokat tart közösségszervezés, pszichológia, sportszervezés, rekreációs szervezés és edző szakos hallgatóknak. Kutatásai középpontjában a rádió társadalmi kommunikációs színterén betöltött szerepe áll. A kommunikáció és az újságírás területén a hírek, hírszerkesztés, az újságíróképzés és a civil újságírás területek foglalkoztatják. Tagja a Magyar Kommunikációtudományi Társaságnak és a Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesületének. Az európai szinten a Community Media Forum Europe vezetőségi tagjaként képviseli a közösségi média érdekeit.